

Sygn. akt III AUa 75/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 grudnia 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach

Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSA Gabriela Pietrzyk - Cyrbus (spr.)
Sędziowie	SSA Lena Jachimowska SSA Witold Nowakowski
Protokolant	Dawid Krasowski

po rozpoznaniu w dniu 18 grudnia 2018 r. w Katowicach

sprawy z odwołania K. K. (K. K.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

o wysokość emerytury

na skutek apelacji ubezpieczonego K. K.

od wyroku Sądu Okręgowego w Częstochowie

z dnia 17 listopada 2017 r. sygn. akt IV U 716/17

oddala apelację.

/-/SSA L.Jachimowska /-/SSA G.Pietrzyk-Cyrbus /-/SSA W.Nowakowski

Sędzia Przewodniczący Sędzia

Sygn. akt III AUa 75/18

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 21 kwietnia 2017r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. odmówił ubezpieczonemu K. K. przeliczenia podstawy wymiaru na podstawie art. 110 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, ponieważ wskaźnik wysokości podstawy wymiaru nie uległ zmianie.

K. K. w odwołaniu od decyzji domagał się jej zmiany

i wskazał, iż wskaźnik podstawy wymiaru obliczony z 19 lat przed przyznaniem emerytury i jeden rok po przyznaniu emerytury, tj. z lat 1982-1998, 2004-2005, 2009 wynosi 265,82% i jest wyższy od wskaźnika podanego w ostatniej decyzji.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania wywodząc, jak w zaskarżonej decyzji. Argumentował, iż wskaźnik wysokości podstawy wymiaru poprzednio obliczony dla celów emerytury wynosił 274,81%.

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Częstochowie wyrokiem z dnia 17 listopada 2017r. oddalił odwołanie.

Sąd I instancji ustalił, iż K. K., urodzony (...), od dnia 1 marca 2006r. ma prawo do emerytury górniczej. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru obliczony z lat 1986-1995 wyniósł 274,81% i został ograniczony do 250%. Podstawę wymiaru obliczono przez pomnożenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru 274,81% przez kwotę bazową - 1.977,20 zł. W dniu 26 maja 2008r. ubezpieczony przedłożył zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu za 2005r. Decyzją z dnia 10 czerwca 2008r. organ rentowy odmówił przeliczenia emerytury na podstawie art. 111 ustawy podnosząc, iż przeliczenie podstawy wymiaru z uwzględnieniem wynagrodzenia za 2005r. nie pozwala na ustalenie wyższego wskaźnika wysokości podstawy wymiaru. Po osiągnięciu wieku 60 lat ubezpieczony w dniu 3 czerwca 2009r. złożył wniosek emerytury, wnosząc o jej obliczenie przy zastosowaniu nowej kwoty bazowej do elementu stanowiącego 24% kwoty bazowej. Decyzją z dnia 10 czerwca 2009r. organ rentowy przeliczył emeryturę ubezpieczonego. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru obliczony z lat 1986-1995 wyniósł 274,81% i został ograniczony do 250%. Podstawę wymiaru obliczono przez pomnożenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru - 250,00% przez kwotę bazową - 1.977,20 zł. Do obliczenia składnika wynoszącego 24% kwoty bazowej zastosowano nową kwotę bazową w wysokości - 2.578,26 zł.

W dniu 5 stycznia 2016r. ubezpieczony złożył wniosek o przeliczenie emerytury w trybie art. 110a ustawy. Decyzją z dnia 19 stycznia 2016r. ZUS odmówił ubezpieczonemu przeliczenia emerytury argumentując, iż nie przedłożono dokumentów potwierdzających zarobki uzyskane przynajmniej częściowo po przyznaniu emerytury. Następnie, po przedłożeniu przez ubezpieczonego zaświadczeń o zatrudnieniu i wynagrodzeniu za lata 2008-2013, ZUS ustalił wskaźnik wysokości podstawy wymiaru z 10 kolejnych lat (1996-2005) na 221,19 %, a z 20 lat z całego okresu podlegania ubezpieczeniu (1981-1998, 2004-2005) na 269,64%. Wobec powyższego, decyzją z dnia 2 marca 2016r. ponownie odmówiono ubezpieczonemu przeliczenia w trybie art. 110a ustawy wskazując, iż wskaźnik wysokości podstawy wymiaru ustalony od zarobków z lat 1996-2015 wyniósł 221,19%, a więc jest niższy, niż 250%.

W dalszej kolejności Sąd Okręgowy ustalił, iż w dniu 14 marca 2016r. ubezpieczony ponowił wniosek o przeliczenie emerytury w trybie art. 110a ustawy, w którym wyraźnie żądał, aby wskaźnik wysokości podstawy wymiaru obliczyć z 19 lat przed przyznaniem emerytury, tj. od 1987 do 2006 oraz przyjąć jeden rok po przyznaniu emerytury. Decyzją z dnia 8 kwietnia 2016r. organ rentowy ponownie odmówił dokonania przeliczenia. Odwołanie od powyższej decyzji złożył ubezpieczony. W toku procesu organ rentowy uwzględnił żądanie ubezpieczonego, wobec czego postępowanie w sprawie sygn. akt IV U 536/16 zostało umorzone. ZUS decyzją z dnia 26 sierpnia 2016r. dokonał przeliczenia emerytury ubezpieczonego na podstawie art. 110a ustawy od 1 lutego 2016r., obliczając podstawę wymiaru przez pomnożenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru - 250% (po ograniczeniu) przez kwotę bazową - 3.308,33 zł. Organ rentowy wskazał, iż wskaźnik wysokości podstawy wymiaru przed ograniczeniem wyniósł 251,43% i został obliczony z 20 lat kalendarzowych, tj. 1982-1988, 1990-1998, 2003-2005, 2011. W dniu 22 marca 2017r. ubezpieczony zgłosił wniosek o przeliczenie emerytury na podstawie art. 110 ustawy emerytalnej. W rozpoznaniu powyższego wniosku organ rentowy wydał zaskarżoną decyzję.

W rozważaniach prawnych Sąd I instancji powołał się na treść art. 110 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2017r., poz. 1383), zgodnie z którym wysokość emerytury lub renty oblicza się ponownie od podstawy wymiaru ustalonej w sposób określony w art. 15, z uwzględnieniem ust. 3, jeżeli do jej obliczenia wskazano podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe na podstawie przepisów prawa polskiego przypadającą w całości lub w części po przyznaniu świadczenia, a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru jest wyższy od poprzednio obliczonego.

W myśl ust. 3, okres ostatnich 20 lat kalendarzowych, o których mowa w art. 15 ust. 1 obejmuje okres przypadający bezpośrednio przed rokiem, w którym zgłoszono wniosek o ponowne ustalenie wysokości świadczenia, z uwzględnieniem art. 176.

W powyższym przepisie uregulowano zasady przeliczania podstawy wymiaru, jeżeli emeryt lub rencista złożył wniosek, w treści którego wskazał zarobki uzyskane w całości lub w części po przyznaniu świadczenia. Podstawowym warunkiem jest posiadanie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru wyższego niż poprzednio obliczony, tj. zasadniczo przy pierwotnym ustaleniu wysokości emerytury lub renty. W takiej sytuacji, możliwe jest obliczenie podstawy wymiaru przy zastosowaniu nowej kwoty bazowej.

W dalszej kolejności Sąd Okręgowy odniósł się do wyliczenia przez organ rentowy wskaźnika na poziomie 251,43%, przyjętego do zastosowania regulacji prawnej wynikającej z treści art. 110a ustawy i wskazał, że w tym zakresie organ rentowy pominął 1989r., w którym stosunek do miesięcznego wynagrodzenia wynosił 393,48% i był najwyższym osiągniętym na przestrzeni całej kariery zawodowej.

W wyliczeniu wwpw 251,43% za okres po przyznaniu emerytury ZUS uwzględnił z kolei 2011r. (35,03%), choć zdecydowanie wyższe stosunki do wynagrodzenia przeciętnego przypadają w latach 2012 (108,24%), 2010 (113,20%), czy 2009 (138,56%). Wyliczenie ZUS Sąd ten w znacznej mierze uznał za przypadkowe, jednakże podkreślił, iż wyliczenie to w żaden sposób nie doprowadziło do pokrzywdzenia ubezpieczonego, albowiem podstawa wymiaru i tak musiała być obliczona przy uwzględnieniu wwpw w wysokości 250%.

Sąd I instancji zauważył nadto, iż błędne wyliczenie ZUS nie może jednak powodować otwarcia spirali przeliczeń w trybie art. 110 ustawy. Nie trudno bowiem wyobrazić sobie sytuację, gdy dany ubezpieczony po przyznaniu prawa do emerytury, a następnie wykorzystując w zasadzie dowolne wyliczenie przez ZUS wwpw na potrzeby przeliczenia z art. 110a na poziomie tylko nieznacznie przekraczającym 250% w kolejnych latach kieruje wnioski o przeliczenie z art. 110, modyfikując tylko jeden z elementów przypadających przed przeliczeniem, by zapewnić sobie na kilka lat możliwość takich przeliczeń. Posługując się w tym przypadku przykładem ubezpieczonego, możliwe byłoby, że po dokonaniu przeliczenia z art. 110a mógłby on co roku przedkładać nowe wyliczenie wwpw, w którym rok 2011 (35,03%), zamieniłby na rok 2013 (83,88%), a w kolejnym tenże na rok 2012 (108,24%), a następnie na rok 2010 (113,20%), a jeszcze później na rok 2009 (138,56%).

W każdym z tych lat wwpw byłby nieznacznie wyższy od poprzedniego, co zapewniałoby możliwość zmiany kwoty bazowej rokrocznie przez cztery lata.

Tym niemniej, wszystkie te wynagrodzenia zostały osiągnięte przed dokonaniem przeliczenia w trybie art. 110a, dlatego przedstawiona wyżej argumentacja wypaczałaby cel przeliczeń zarówno na podstawie art. 110, jak i 110a ustawy

i doprowadziłyby do nieuzasadnionego wykorzystania systemu ubezpieczeń społecznych kosztem pozostałych ubezpieczonych. Biorąc pod uwagę powyższe,

Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, iż po dodaniu art. 110a ustawy i skorzystaniu przez ubezpieczonego z możliwości przeliczenia w tym trybie, nie jest wykluczone przeliczenie w kolejnych latach świadczenia na podstawie art. 110 ustawy, ale tylko

w sytuacji, jeśli wskazuje on zarobki osiągnięte po dokonaniu przeliczenia w trybie art. 110a, a w tej sytuacji wwpw jest wyższy od poprzednio obliczonego. Odwołujący nie wskazuje zarobków osiągniętych za okres po 1 lutego 2016r., wobec czego, nie jest możliwe przeliczenie jego emerytury na podstawie art. 110 ustawy.

Sąd I instancji orzekł na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

Apelację od wyroku wniósł ubezpieczony.

K. K. w osobistej apelacji podtrzymał swoje stanowisko zawarte w odwołaniu od kontrolowanej decyzji, przyznał, że uzyskał przeliczenie świadczenia w oparciu o art. 110a ustawy o emeryturach i rentach podnosząc, iż wskaźnik wysokości podstawy wymiaru świadczenia jest wyższy, niż wymagany przepisami ustawy.

W uzupełnieniu apelacji odwołujący przytoczył fragmenty uzasadnienia orzeczenia Sądu Okręgowego i powtórzył argumentację odnośnie spełnienia przez siebie warunków wymaganych do zastosowania treści art. 110 ustawy.

Rozpoznając apelację, Sąd Apelacyjny ustalił i zważył, co następuje.

Apelacja K. K., zmierzająca do wzruszenia zaskarżonego wyroku, nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd I instancji dokonał prawidłowej interpretacji treści art. 110 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2017r., poz. 1383 ze zm.) i w sposób uprawniony przyjął, iż K. K. nie spełnił warunków do jego zastosowania.

Przepis tego artykułu wymaga, by przy ponownym obliczeniu wysokości emerytury przyjąć taką podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, by wskaźnik wysokości podstawy wymiaru był wyższy od poprzednio obliczonego, co nie oznacza, iż wyliczenia te można odnieść do jakiegokolwiek przeliczenia, ale do wyliczenia świadczenia przy przyznaniu prawa. Przed wszystkim należy wskazać, iż wykorzystanie przywileju określonego treścią art. 110a nie stanowiło ustalenia prawa do świadczenia, ale do przeliczenia już uprzednio otrzymywanej emerytury. W tym przypadku wystarczającym było uzyskanie podstawy wymiaru wyższej od 250%, natomiast bez znaczenia pozostawało, jaki wskaźnik posiadała emerytura przy jej wyliczaniu. Niewątpliwie ubezpieczony w dalszym ciągu pobiera emeryturę, oznaczoną symbolem KGE1, której wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wynosi 274,81%. Zastosowanie przeliczenia emerytury musi zatem odnosić się do jej wartości, czyli wskaźnika 274,81%, a nie do wskaźnika 251,43%. Zgodnie bowiem z treścią art. 110 ust. 1 ustawy, wysokość emerytury oblicza się ponownie od podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne przypadające w całości lub w części po przyznaniu świadczenia, a nie po dokonaniu jego przeliczenia. Świadczenie przyznano ubezpieczonemu w dniu 1 czerwca 2009r. (KGE1), a nie w dniu 1 sierpnia 2016r. Odmienna interpretacja mogłaby doprowadzić do absurdalnej sytuacji przeliczania świadczenia wiele razy - w oderwaniu od rzeczywistej intencji ustawodawcy, na co słusznie zwracał uwagę Sąd I instancji. Zresztą omawiany przepis art. 110 ust. 1 ustawy nie powinien nastroczać wątpliwości co do tego, iż chodzi o wyliczenie parametrów ustalanych po przyznaniu świadczenia, czyli potwierdzenia uzyskania prawa do emerytury. Zatem tylko uzyskanie wskaźnika przekraczającego wartość 274,81% - po zaistnieniu dalszych warunków określonych tym przepisem - pozwoliłoby na przeliczenie świadczenia z zastosowaniem nowej kwoty bazowej. Ubezpieczony nie przedstawił żadnych dowodów pozwalających na ponowne obliczenie wysokości świadczenia, które przewyższałoby wartość podstawy przyjętej do wyliczenia przyznanej w 2009r. emerytury, wyraźnie wskazując we wniosku z dnia 22 marca 2017r. zawierającego żądanie zastosowania przeliczenia świadczenia

w oparciu o treść art. 110 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, iż wszystkie dokumenty dotyczące wysokości uzyskiwanych wynagrodzeń znajdują się już w aktach organu rentowego.

W tej sytuacji, wszystkie argumenty przedstawiane przez ubezpieczonego należy uznać za chybione. Reasumując, Sąd I instancji zasadnie nie znalazł powodów do kwestionowania kontrolowanej decyzji organu rentowego. Sąd Apelacyjny stwierdził poprawność zarówno decyzji, jak i wyroku Sądu Okręgowego i na tej podstawie - na zasadzie treści art. 385 k.p.c. oddalił apelację, jako pozbawianą uzasadnionych podstaw.

/-/SSA L.Jachimowska /-/SSA G.Pietrzyk-Cyrbus /-/SSA W.Nowakowski

Sędzia Przewodniczący Sędzia

JR